رشد ۷۸ درصدی مبادلات تجاری ایران و اروپا

یورواستات در گزارشی کل مبادلات تجاری ایران و ۲۸ عضو اتحادیه اروپا را در سال ۲۰۱۶ بالغ بر ۱۳/۷۷ میلیارد یورو اعلام کرده است. مبادلات تجاری ایران و اتحادیه اروپا در این سال، با رشد ۷۸ درصدی نسبت به سال قبل از آن مواجه شده است. این در حالی است که در سال ۲۰۱۵ تجارت بین دو طرف ۷/۶۸ میلیارد یورو اعلام شده بود. بر اساس این گزارش رشد واردات اتحادیه اروپا از ایران در سال ۲۰۱۶ بسیار بیشتر از رشد صادرات اتحادیه اروپا به ایران در این سال بوده است. اتحادیه اروپا در سال پیش از آن ۱/۲۳ میلیارد یورو کالا از ایران وارد کرده بود. صادرات اتحادیه اروپا به ایران در سال ۲۰۱۶ تنها ۲۷ درصد رشد داشته و به ۸/۲۴ میلیارد یورو رسیده است. کشورهای اروپایی در سال ۲۰۱۵ بالغ بر ۶/۴۵ میلیارد یورو کالا به ایران صادر کرده بودند.

چرا چالاک‌ترین اقتصاد خاورمیانه از تهدیدهای ترامپ آسیبی نخواهد دید؟

رویکرد منطقی تهران، مایه دلگرمی تاجران

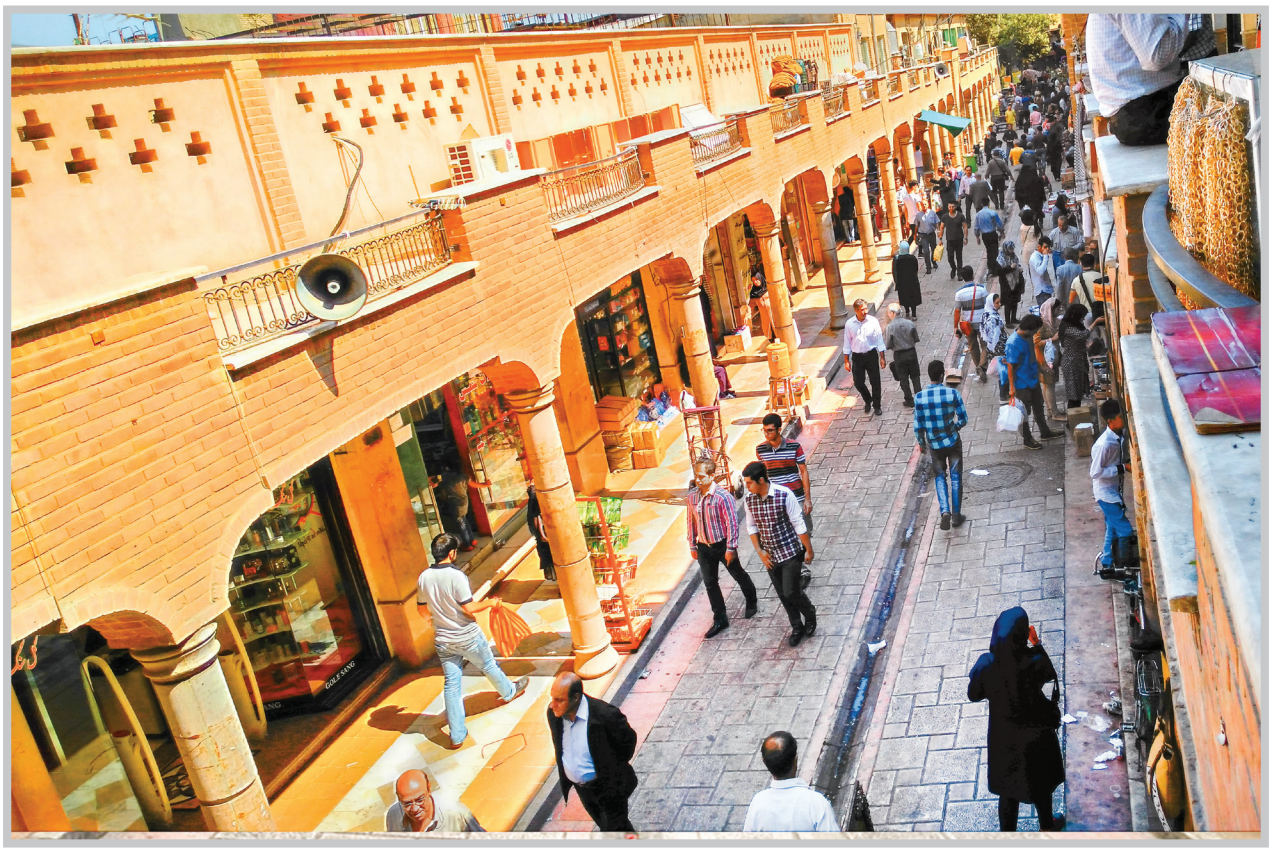

واقعیت دیگری که مایه تسلی تجار است این است که قرارداد ۱۶/۶ میلیارد دلاری ایران با شرکت بوئینگ همچنان طبق برنامه به پیش می‌رود

● آزاده افتخاری ●
● مترجم ●

واحد اطلاعات اکونومیست در جدیدترین گزارش خود ضمن پیش‌بینی ریسک بخش‌های مختلف اقتصاد ایران در سال ۲۰۱۷، درجه ریسک کلی اقتصاد را B ارزیابی کرد که در سطحی ثابت نسبت به گزارش قبلی این نهاد در خرداد ۹۵ باقی مانده است، اما نسبت به بهمن سال ۹۴ بهبود یک‌پله‌ای رتبه کلی ریسک اقتصاد ایران را نشان می‌دهد.

این در حالی است که برخی معتقدند موسسه‌های اعتبارسنجی مانند واحد اطلاعات اکونومیست یا مودیز و فیتچ باید با توجه به روی کار آمدن دولت دونالد ترامپ در آمریکا و موضع‌گیری‌های تند او در گزارش‌ها و پیش‌بینی‌های خود تجدیدنظر کنند. فایننشال تایمز در این زمینه نوشت: «حضور دونالد ترامپ در کاخ سفید و مواضع و اقدامات تند وی در قبال ایران می‌تواند موجب افزایش عدم قطعیت تصمیم‌گیری برخی سرمایه‌گذاران غربی در مورد سرمایه‌گذاری در بازار ایران شده و کمی هم تجار ایرانی را ناگزیر ساخته تا با احتیاط بیشتری با غربی‌ها دادوستد کنند.»

با این حال بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول نیز با توجه به لغو تحریم‌ها و جذب سرمایه‌های خارجی گزارش‌های نسبتا امیدوارکننده‌ای در مورد اقتصاد ایران منتشر کرده بودند. آنها با این پیش‌فرض که میزان قابل قبولی سرمایه‌گذاری خارجی در ایران انجام شود و اصلاحات ساختاری و مبارزه با فساد اقتصادی ادامه یابد، از رشد اقتصادی ایران خبر داده بودند. اما در مدت کوتاهی که دولت ترامپ آغاز به کار کرده است، چشم‌انداز ورود سرمایه‌های خارجی به ایران کمی به نسبت این پیش‌بینی‌ها تحت تاثیر هیاهو و جو افراطی فعلی قرار گرفته است. بدون ریسک ترامپ و با توجه به پیش‌بینی‌های واحد اطلاعات اکونومیست، اقتصاد ایران لقب چالاک‌ترین اقتصاد منطقه را به خود اختصاص داده است.

ارزیابی ریسک این نهاد بر اساس دو معیار عددی و حروفی ارائه می‌شود. مقیاس معیار عددی بین صفر تا ۱۰۰ است که با افزایش عدد، مقدار ریسک نیز افزایش می‌یابد. همچنین در معیار حروفی ۱۰ دسته‌بندی وجود دارد: نخست رتبه AAA است که بیانگر بهترین حالت ریسک است. به همین ترتیب رتبه AA نشان‌دهنده جایگاه دوم، رتبه A نشان‌دهنده جایگاه سوم، رتبه BBB نشان‌دهنده جایگاه چهارم، رتبه BB نشان‌دهنده جایگاه پنجم، رتبه B نشان‌دهنده جایگاه ششم، رتبه CCC نشان‌دهنده جایگاه هفتم، رتبه CC جایگاه هشتم، رتبه C جایگاه نهم و رتبه D نشان‌دهنده جایگاه دهم است.

فایننشال تایمز در توصیف شرایط کنونی اقتصاد ایران در مقابل جذب سرمایه‌های خارجی از قول یک فعال اقتصادی می‌نویسد: «به قدرت رسیدن ترامپ مانند یک ترمز ناگهانی روی چرخ خودرویی است که به‌تازگی و به‌آهستگی حرکت خود را آغاز کرده است.»

■ چالاک‌ترین اقتصاد منطقه

در صورتی که موضع‌گیری‌های ترامپ تنها به لفاظی و سخنرانی‌های آتشین محدود باشد و عملی نشود، می‌توان امیدوار بود که دست‌کم بخشی از پیش‌بینی‌های واحد اطلاعات اکونومیست به وقوع بپیوندد. به گزارش پیش‌بینی جهانی «واحد اطلاعات اکونومیست»، ایران «چالاک‌ترین» اقتصاد را در میان اقتصاد کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا (منا) طی سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۱ خواهد داشت. بر این اساس عملکرد چشمگیر اقتصاد ایران بخش زیادی از رشد اقتصادی این منطقه را تشکیل خواهد داد. بر اساس پیش‌بینی‌های اکونومیست و با فرض اینکه تعلیق تحریم‌ها همچنان پابرجا باقی خواهد ماند، اقتصاد ایران در بازه سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۳۰ به‌طور میانگین رشد اقتصادی ۴/۲ درصد را تجربه خواهد کرد. همچنین نرخ رشد اقتصادی ایران در چشم‌انداز بلندمدت و برای بازه زمانی ۲۰۳۱ تا ۲۰۵۰ حدود ۲/۶ درصد پیش‌بینی شده است.

■ بدهی‌های دولت

به گزارش واحد اطلاعات اکونومیست، ریسک بدهی‌های دولت شرایط چندان بدی ندارد. این در حالی است که به دنبال برداشته شدن تحریم‌های بین‌المللی که باعث افزایش صادرات نفت و جریان ورودی سرمایه‌های خارجی، کاهش سطح بدهی‌های خارجی و فراهم شدن دسترسی به منابع مالی بین‌المللی خواهد شد، به نظر می‌رسد ریسک بدهی‌های دولت روندی رو به بهبود داشته باشد. تحت تاثیر همین عوامل، ریسک بدهی‌های دولت که در گزارش قبلی این نهاد در سطح B قرار داشت، در گزارش جدید به سطح BB ارتقا یافته است.

اما در مورد بازار ارز شرایط به گونه‌ای دیگر است. اطمینان نداشتن درخصوص یکسان‌سازی نرخ ارز بازار و نرخ ارز رسمی و همچنین احتمال وضع تحریم‌های جدید از سوی دولت ترامپ، باعث تحمیل ریسک به این بخش از اقتصاد ایران شده است. بنابراین با توجه به توازن اثرات مثبت و منفی، «واحد اطلاعات اکونومیست» در گزارش جدید خود ریسک ارزی ایران را بدون تغییر نسبت به گزارش قبلی خود در سطح B ثابت نگه داشته است.

■ ریسک بخش بانکی

این در شرایطی است که به گزارش واحد اطلاعات اکونومیست، پایه ضعیف دارایی‌های بانکی و حجم زیاد وام‌های معوق (گرچه در حال کاهش هستند) ریسک قابل توجهی را به بخش بانکی ایران تحمیل کرده است. بانک‌های غربی همچنان از تعامل با ایران خودداری می‌کنند. درنتیجه در گزارشی که «اکونومیست» منتشر کرده یکی از پرریسک‌ترین بخش‌های اقتصادی ایران، بخش بانکی معرفی شده است که نمره ریسکی معادل CCC دارد. البته این نمره نسبت به گزارش قبلی (گزارش ژوئن ۲۰۱۶) بدون تغییر مانده است. برخی معتقدند در صورت اعمال تحریم‌های آمریکا علیه بانک‌های چینی دارای مراوده مالی با ایران، ریسک بخش بانکی در ایران بیشتر نیز خواهد شد.

همچنین ادامه وابستگی اقتصاد ایران به منابع نفتی و نوسان‌های قیمتی بازار نفت موجب شده است ریسک ساختار اقتصادی ایران از نگاه واحد اطلاعات اکونومیست بدون تغییر نسبت به گزارش قبلی در مقدار B ثابت باقی بماند.

■ نشانه‌های امیدوارکننده

البته این گزارش با نگاه واقع‌بینانه‌ای نسبت به سیاست‌های احتمالی ترامپ تنظیم شده است. حامیان واقع‌بینی در مورد آینده اقتصاد ایران بر این باورند که نباید تهدید ترامپ را بیش از حد جدی گرفت. به گزارش فایننشال تایمز، موضع‌گیری اخیر مقامات ایرانی حاکی از آن است که آنها به دنبال مقابله و ایجاد فضای پرتنش نیستند و این موضوعی دلگرم‌کننده برای تاجران است. واقعیت دیگری که مایه تسلی تجار است این است که قرارداد ۱۶/۶ میلیارد دلاری ایران با شرکت بوئینگ همچنان طبق برنامه به پیش می‌رود. پنج روز قبل از مراسم تحلیف ترامپ، ایران اولین هواپیمای مسافربری خریداری‌شده از ایرباس را تحویل گرفت. از سوی دیگر هیچ نشانه‌ای از اینکه شرکت‌های فرانسوی نظیر ایرباس و پژو برای تجدیدنظر در قراردادهای خود با ایران تحت فشار قرار گرفته‌اند دیده نمی‌شود، اما شرکت توتال اخیرا اعلام کرده که تصمیم نهایی خود در مورد سرمایه‌گذاری در ایران را منوط به تصمیم ترامپ در مورد تمدید معافیت ایران از تحریم‌های آمریکا کرده است.

نمای نزدیک

به گزارش پیش‌بینی جهانی «واحد اطلاعات اکونومیست»، ایران «چالاک‌ترین» اقتصاد را در میان اقتصاد کشورهای ناحیه «منا» (کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا) طی سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۱ خواهد داشت. بر این اساس عملکرد چشمگیر اقتصاد ایران بخش زیادی از رشد اقتصادی این منطقه را تشکیل خواهد داد. بر اساس پیش‌بینی‌های اکونومیست و با فرض اینکه تعلیق تحریم‌ها همچنان پابرجا باقی خواهد ماند، اقتصاد ایران در بازه سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۳۰ به‌طور میانگین رشد اقتصادی ۴/۲ درصد را تجربه خواهد کرد. همچنین نرخ رشد اقتصادی ایران در چشم‌انداز بلندمدت و برای بازه زمانی ۲۰۳۱ تا ۲۰۵۰ حدود ۲/۶ درصد پیش‌بینی شده است

● در یچه ●
● منبع، کارنگی ●

اصلاح نظام بانکی پیش‌نیاز اشتغال‌زایی

با وجود نشانه‌هایی که از رشد قابل قبول اقتصاد ایران در سال گذشته میلادی به چشم می‌خورد، روند بهبودی سیستم بانکی بیمار ایران بسیار کند است و دسترسی محدود به اعتبارات خارجی در حال کاهش دادن تاثیرهای مثبت رشد تولید ناخالص داخلی بر ایجاد فرصت‌های شغلی جدید است. موانع پیرامونی و ساختاری پیش روی روند ایجاد شغل در ایران با در نظر گرفتن رشد جمعیت آرام این کشور باعث تغییر در نرخ بالای بیکاری در ایران شده است. رئیس جمهور ایران در تلاش است با پررنگ کردن دستاوردهای اقتصادی دولتش، ازجمله کاهش نرخ تورم ۴۰ درصدی به زیر ۱۰ درصد، توجه مردم را به نقاط قوت کارنامه اقتصادی‌اش جلب کند. اما برای کشوری که جمعیت جوان و تحصیل کرده بیکار دارد، اشتغال نیز مانند تورم دغدغه‌ای جدی به شمار می‌رود. در تابستان ۲۰۱۶ میلادی، نرخ بیکاری در ایران به ۱۲/۷ درصد رسید که بالاتر از رقم ۱۲/۲ درصدی فصل بهار و نرخ ۱۱ درصدی سال ۲۰۱۵ بود. طی سال گذشته، با وجود محقق نشدن همه اهداف مطلوب سایر بخش‌های اقتصادی، افزایش درآمدهای نفتی به رشد تولید ناخالص داخلی ایران کمک کرد. پنجم دسامبر، محمدباقر نوبخت، رئیس سازمان برنامه‌وبودجه ایران، اعلام کرد که دولت ایران رشد سالانه ۷/۷ درصدی را برای سال ۲۰۱۷ پیش‌بینی می‌کند که اندکی بالاتر از رقم رشد ۷/۴ درصدی محقق‌شده در نیمه نخست سال ۲۰۱۶ بوده است. همچنین رئیس سازمان برنامه‌وبودجه ایران پیش‌بینی کرد که نرخ تورم به ۷/۶ درصد کاهش یابد. اما بر اساس پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول، ایران نمی‌تواند این میزان رشد بالا را ادامه دهد و رشد اقتصادی این کشور در سال ۱۸-۲۰۱۷ به ۳/۵ درصد کاهش خواهد یافت. زیرا روند تولید نفت کند خواهد شد و رشد بخش غیرنفتی اقتصاد ایران هم همچنان پایین خواهد بود. از این رو ایران به دنبال تنوع‌بخشی به اقتصاد خود از طریق جذب بخشی از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی است که در حال سرازیر شدن به منطقه حاشیه خلیج‌فارس است. اما ایران هنوز در بخش بانکی عملکرد مناسبی ندارد تا بتواند سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی قابل توجهی را برای تنوع‌بخشی به اقتصاد خود جلب کند. دولت روحانی همچنان در تلاش است تا پس از سال‌ها عملکرد نامطلوب، بخش بانکی ایران را اصلاح کند. افزایش استقلال بانک مرکزی جمهوری اسلامی به‌منظور ارتقای سطح شفافیت مالی و وفاداری به استانداردهای گروه کاری اقدام مالی در زمینه شفافیت مالی ازجمله اقدامات مورد نظر دولت در این زمینه به شمار می‌رود. به منظور دستیابی به این اهداف، بانک مرکزی ایران به دنبال افزایش اختیارات نظارتی خود بر این بخش است. در جولای ۲۰۱۶، بانک مرکزی یک لایحه دوقلو در زمینه اصلاحات بانکی به دولت تقدیم کرد، اما دولت به‌دلیل اختلاف‌نظرهای داخلی نتوانست آنها را به مجلس تقدیم کند و مجلس نیز تصمیم گرفت نسخه پیشنهادی خود در زمینه اصلاحات بانکی را به بحث بگذارد. یکی از مهم‌ترین اصلاحات این لوایح، افزایش اختیارات بانک مرکزی در جمع‌آوری اطلاعات در زمینه تراکنش‌های مالی و کمک به بانک‌ها در زمینه ورشکستگی و تجدید ساختار است. این لوایح در صورت تصویب، بانک مرکزی را قادر می‌کند به شکلی موثرتر بر اجرایی شدن مقررات موسوم به بازل ۳، که مجموعه اقدامات بین‌المللی با هدف تضمین انعطاف‌پذیری سرمایه‌ای و شفافیت بانک‌هاست، نظارت کند. در صورتی که تیم اقتصادی دولت حسن روحانی بتواند با موفقیت این اصلاحات را اجرا کند، این شانس وجود دارد که سیستم بانکی ایران بتواند به بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط به منظور ایجاد فرصت‌های شغلی وام کافی اعطا کند. پویا شدن بنگاه‌های اقتصادی و تقویت بخش خصوصی اقداماتی است که به اشتغالزایی کمک می‌کند.

* مطالب انتخاب شده از منابع خارجی الزاما بیان کننده دیدگاه‌های «آتیه‌نو» نیست

فرم اشتراک
هفته نامه آتیه‌نو

دوستدار محترم آتیه‌نو، شما می‌توانید برای اشتراک و دریافت هفته‌نامه، فرم زیر را تکمیل و براساس جدول مندرج هزینه اشتراک خود را پرداخت کنید.

نام ونام‌خانوادگی:
کدملی:
تحصیلات و شغل:
نوع اشتراک:
تعداد هفته‌نامه درخواستی:

آدرس پستی:
کد پستی:
تلفن ثابت:
تلفن همراه:

مشترک گرامی، لطفا پس از تکمیل فرم فوق، وجه اشتراک مورد نظر را به حساب جاری ۱-۱۱۰۱۱۰-۸۶۱-۱۰۱۵ بانک سرمایه شعبه کارگر شمالی(کد ۱۰۱۵) به نام موسسه فرهنگی و هنری آهنگ آتیه واریز و فیش واریزی را به همراه فرم تکمیل‌شده به شماره فکس ۸۸۵۱۷۰۸۷۰-۰۲۱ ارسال کنید. شروع ارسال نشریه حداکثر ۱۵ روز بعد از دریافت مدارک خواهد بود. هرگونه انتقاد و پیشنهادی را با شماره ۹-۸۸۵۱۷۰۸۸-۰۲۱ در میان بگذارید.
آدرس: تهران، خیابان احمد قصیر، خیابان دوازدهم، شماره ۲۲، طبقه همکف، بخش توزیع

تهران
■ سه ماهه: ۱۵ هزار تومان
■ شش ماه: ۳۰ هزار تومان
■ یکساله: ۶۰ هزار تومان

شهرستان
■ سه ماهه: ۱۶ هزار تومان
■ شش ماه: ۳۲ هزار تومان
■ یکساله: ۶۴ هزار تومان